



Cau de la Guineu

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Demarcació de Castelltallat
Emplaçament Ctra. BV-3008, al km. 17,8 pista direcció Oest uns 500 m i camí direcció N-W uns 1.300 m
Alçada: 733

Coordenades:

Latitud: 41.76889
Longitud: 1.61215
UTM Est (X): 384645
UTM Nord (Y): 4625048

Classificació

Número de fitxa 08229 - 269
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Neolític Prehistòric
Segle XXV aC.
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Alteracions diverses des de 1932 fruit d'una explosió. Entorn cobert per la vegetació
Protecció Inexistent
Número inventari Sí IPA 1603
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08229A007000420000MU
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 21/06/2017 - 02:00

Descripció

Balma sepulcral formada per un gran banc de roca sorrenca, en un extrem de la qual hi ha el jaciment arqueològic. Es troba uns 15 m al nord del camí que va cap al Torrent Bo, en un terreny actualment terrassat amb feixes, prop de l'esmentat torrent. Es tracta d'una para-cista megalítica; és a dir una cista d'enterrament que aprofita una part de la roca però que té una part construïda artificialment. En aquest cas, la cavitat sota la roca ha estat arranjada amb unes lloses, de manera que conforma una mena de cista. L'interior contenia un atapeït conjunt d'ossos, especialment cranis i ossos llargs. Per això es va deduir que es tractava d'un cas típic d'enterrament secundari; és a dir, inhumacions fetes un cop s'ha consumat el procés de descarnament o putrefacció dels cadàvers, i després d'una selecció dels ossos més representatius. La cambra que contenia aquest enterrament mesura 1'40 metres d'amplada, 2 metres de llarg i 0'40 metres d'alçària, i es pot classificar com un model de cista evolucionada del tipus solsonià.

Segons l'estudi antropològic fet per Lluís Guerrero, les restes corresponen a uns 30 individus, dels quals un 35 per cent són mediterranis gràcils, un 10 per cent gràcils amb trets robusts, un 52 per cent gràcils amb components alpins. La proporció entre els sexes és equilibrada i l'esperança de vida es situa a l'entorn dels 26'4 anys. L'aixovar o dipòsit funerari que es va recuperar consisteix en un petit fragment corresponent al llavi de terrissa, una làmina de sílex de color tabac bru, un dentàlium i un interessant botó de pedra del tipus Durfort: circular, bicònic i amb una perforació en V d'una gran precisió.

Per diferents factors (el botó Durfort, els tipus humans i el model de cista) aquest jaciment es va datar als inicis de l'edat del Bronze (2000-1800 aC). La datació radiocarbònica (corregida amb les calibracions actuals) endarrereixen una mica la cronologia i la situen a mitjans del tercer mil·lenni aC. Actualment, els botons del tipus Durfort es relacionen amb l'etapa del veracià, al neolític final.

Actualment s'hi observa la presència de blocs possiblement caiguts de la mateixa balma a causa dels successius espolis anteriors a 1981 i de la dinamitació que s'hi va fer l'any 1932.

Història

L'existència d'aquesta balma ja era coneguda el 1932, quan fou dinamitada per pagesos de la zona per fer fora una guineu que provocava matances en l'aviram. Aleshores s'hi van recollir tres destrals de pedra polida. Posteriorment, Josep Vila va informar de l'existència del jaciment a l'arqueòleg Miquel Cura, i el 1980 a un professor de l'Institut Lluís de Peguera de Manresa. Al cap de poc s'hi realitzaren diverses excavacions clandestines que destruïren una vintena de cranis i bona part dels estrats arqueològics. Entre l'agost i el novembre de 1981 es realitzà una campanya sistemàtica d'excavació (dirigida per Josep Castany i Lluís Guerrero) que va ser motivada pel perill de destrucció dels estrats després de les excavacions furtives.

Bibliografia

CARRERAS, E.; FÀBREGA, A.; TARRÚS, J. (2005). "Els monuments megalítics del marge dret del Cardener". *Pyrenae*. 2 (2005), 36, p. 41-85.

CASTANY LLUSSÀ, J. "Noves aportacions al megalitisme de l'interior de Catalunya". *Cota Zero*. 3, p. 69-75.

DAURA, Antoni; GALOBART, Joan (1981). "La balma sepulcral del Cau de la Guineu", *Dovella*, núm. 3, p. 31-32.

DAURA, A.; GALOBART, J.; PIÑERO, J (1995). *L'arqueologia al Bages*. Manresa, Centre d'Estudis del Bages (Monogràfics; 15).

GUERRERO SALA, L. A (1981). "El Cau de la Guineu, a la prehistòria del Bages". *Miscel·lània d'Estudis*

